

цинствената култура в обществото. Този подход се доразвива на национално ниво от елитите на ромската общност. Когато елитите са обединени, тогава силата на общността на национално равнище е съществена и тя може да извоюва значими предимства за своите членове. Когато обаче елитите са фрагментирани, общността не може да обедини ресурсите си и да защити своите интереси.

Липсата на консенсус между елитните групи в ромската общност например има съществено влияние за слабия прогрес на общността в преходния период. Данните от емпиричните наблюдения показват прекъсване на интеркултуралността, типична за социалистическия период, и трансформирането ѝ в мултикултуралност, за която са характерни паралелност и изолация на етническите групи. Отношенията са на толерантно мирно съжителство на местно равнище и по-скоро на безразличие, отколкото на съпричастност. Приятелските взаимоотношения от социалистическия период са само спомен. Интервютата разкриват, че в периода на икономическа криза и липса на държавни ресурси за социални програми бедните роми се чувстват самотни и пренебрегнати. Това засилва вероятността от сегрегацията им в обществото.

Изводи

Емпиричният материал и анализите показват дълбоката *криза*, която е характерна за ромската общност в процеса на трансформация. Ромите са групата, която засега има *най-малки шансове* за успех в процеса на промяна. Те са изключени от активно участие в различните структури на социалната система — пазар на труда, политическо представителство, образователна и здравна система. Всички тези елементи на социалната система са взаимно свързани и *липсата на достъп* до един от тях увеличава вероятността от изключване в другите. Това постепенно превръща ромската общност в група, характеризираща се с дълготрайна безработица, ниско образование, силна зависимост